

2023 жылы Шығыс Қазақстан облысы бойынша аталып өтілетін және еске алынатын күндер

1 қаңтар	Мәдениеттанушы, мемлекет және қоғам қайраткері Мұрат Мұхтарұлы Әуезовтың туғанына 80 жыл (1943)
1 қаңтар	Әскери қайраткер, генерал-майор, Кеңес Одағының батыры Панфилов Иван Васильевичтің туғанына 130 жыл (1893-1941)
17 мамыр	ҚР Президенті, саяси ғылымдар докторы, Қ.К. Тоқаевтың туғанына 70 жыл (1953)
25 маусым	Алаш қозғалысының мүшесі, ақын, аудармашы Мағжан Жұмабаевтың туғанына 130 жыл (1893-1938)
24 шілде	Ақын, философ, ойшыл <u>Шәкәрім Құдайбердіұлының</u> туғанына 165 жыл (1858-1931)
2 қазан	Жазушы, драматург, детектив жанрын алып келген қаламгер Кемел Тоқаевтың туғанына 100 жыл (1923-1986)
25 қазан	Қазақстанның Халық жазушысы, Қазақстан Мемлекет сыйлығының лауреаты жазушы, драматург Тахауи Ахтановтың туғанына 100 жыл (1923-1994)
28 қазан	Ақын, ағартушы <u>Сұлтанмахмұт Торайғыровтың</u> туғанына 130 жыл (1893-1920)
	Айы, күні белгісіз аталып өтілетін даталар
125 жыл	Мемлекет қайраткері, Түркістан мен Қазақстанда Кеңес өкіметін орнату және нығайту жолындағы күреске қатысушы Темірбек Қараұлы Жүргеновтің туғанына (1898-1938)
135 жыл	Әнші <u>Әміре Қашаубаевтың</u> туғанына (1888-1934)
200 жыл	Күйші, композитор домбырашы Құрманғазы Сағырбайұлының туғанына (1823-1896)
300 жыл	Ақтабан шұбырынды, Алқакөл сұлама – қазақ халқының тарихындағы ащы қасірет, тарихи оқиғасына (1723)

355 жыл	Жырау, Бұхар жырау Қалқаманұлының туғанына (1668-1781)
360 жыл	Қазақтың қоғам қайраткері, шешен Төле бидің туғанына (1663-1756)
	Қаңтар
2 қаңтар	Абай ауданының тумасы, ақын, ҚР Жазушылар одағының мүшесі, «Дарын» мемлекеттік жастар сыйлығының лауреаты Қалқаман Сариннің туғанына 45 жыл (1978)
17 қаңтар	Зайсан ауданының құрылғанына 95 жыл (1928)
	Алтай (Зырян) ауданының құрылғанына 95 жыл (1928)
	Катон-қарағай ауданының құрылғанына 95 жыл (1928)
	Күршім ауданының құрылғанына 95 жыл (1928)
	Тарбағатай ауданының құрылғанына 95 жыл (1928)
	Ұлан ауданының құрылғанына 95 жыл (1928)
	Шемонайха ауданының құрылғанына 95 жыл (1928)
22 қаңтар	Шемонайха кітапханасының құрылғанына 100 жыл (1923)
30 қаңтар	Алтай өлкесін зерттеуші Григорий Ефимович Щуровскийдің туғанына 220 жыл (1803-1884)
қаңтар	«Охотник Алтая» әдеби-көркем журналының тұңғыш санының жарық көргеніне 100 жыл (1923)
қаңтар	Өскемен қаласындағы алғашқы радио торабының іске қосылғанына 95 жыл (1928)
	Ақпан
12 ақпан	Зайсан ауданының тумасы, жазушы Асқар Алтайдың туғанына 60 жыл (1963)

17 ақпан	Жамбыл атындағы ШҚ облыстық драма театрының актері, режиссер, ҚР мәдениет қайраткері Олег Петрович Маципулонын туғанына 75 жыл (1948)
ақпан	«Абай» журналының шыға бастағанына 105 жыл (1918)
	Наурыз
2 наурыз	Қатонқарағай ауданының тумасы, жазушы Тоқтарбек Мағзұмовтың туғанына 65 жыл (1958)
6 (19) наурыз	Ұшқыш, Кеңес Одағының алғашқы үш мәрте Батыры, Өскемен қаласының Құрметті азаматы Александр Иванович Покрышкиннің туғанына 110 жыл (1913 – 1985)
12 наурыз	ҰОС қатысушы, Өскемен қалалық Халық депутаттары Кеңесінің төрағасы (1968-1980), Өскемен қаласының Құрметті азаматы Василий Севастьянович Карпенконын туғанына 100 жыл (1923 - 2013)
15 наурыз	Семей қаласында Невзоровтар отбасының бейнелеу және өнер мұражайының ашылғанына 35 жыл (1988)
15 наурыз	Өскемен телеорталығының алғашқы хабар бергеніне 65 жыл (1958)
19 наурыз	Журналист, әдебиеттанушы, ақын, композитор Сейтмұхамет Тәбәріковтың туғанына 95 жыл (1928-2016)
20 наурыз	Кеңес Одағының батыры Тимофей Петрович Васильевтің туғанына 105 жыл (1918-2004)
21 наурыз	Кеңес Одағының батыры Федор Матвеевич Сафоновтың туғанына 100 жыл (1923-2008)
22 наурыз	Зайсан ауданының тумасы, балалар жазушысы, Х.К. Андерсен атындағы Құрметті Дипломның иегері Марат Қабанбаевтың туғанына 75 жыл (1948-2000)
25 наурыз	Өлкетанушы, ағартушы Прокофий Григорьевич Харламовтың туғанына 135 жыл (1888-1971)

25 наурыз	Кеңес Одағының Батыры Григорий Селиверстович Окуневтің туғанына 100 жыл (1923-2002)
26 наурыз	Семей қаласының тумасы, Қазақ радиосының дикторы, Қазақстанның Халық әртісі, Ұлы Отан соғысының ардагері Әнуарбек Нығметжанұлы Байжанбаевтың туғанына 100 жыл (1923-1989)
29 наурыз	Кеңес Одағының Батыры Петр Григорьевич Карелиннің туғанына 100 жыл (1923-1944)
	Сәуір
1 сәуір	Кеңес Одағының Батыры Николай Евсеевич Луттың туғанына 105 жыл (1918-1944)
10 сәуір	«Рудный Алтай» газетінің шыға бастағанына 105 жыл (1918). Әр жылдары газет аты «Голос Алтая», «Известия», «Советская власть», «Смычка», «Крестьянский труд», «Прииртышский коммунар», «Большевик Алтая», «Знамя коммунизма» болып өзгеріп отырды.
12 сәуір	Казгипроцветмет (бұрынғы Алтайгипроцветмет) мекемесінің құрылғанына 75 жыл (1948)
17 сәуір	Күршім ауданының тумасы, суретші-карикатурашы Айдарбек Ғазизұлының туғанына 65 жыл (1958)
20 сәуір	Ақын, Зайсан ауданының тумасы Әубәкір Нілібаевтің туғанына 95 жыл (1928-2014)
23 сәуір	Қазақстанның Халық қаһарманы, партизан-жазушы, Ұлан ауданының тумасы Қасым Қайсеновтың туғанына 105 жыл (1918-2007)
23 сәуір	Қазақ ССР-іне еңбегі сіңген ұстаз, соғыс ардагері Василий Крыгиннің туғанына 100 жыл (1923 – 2008)
26 сәуір	Ұлан ауданының тумасы, медицина ғылымының докторы, «Республикалық Диагностикалық Орталық» АҚ-ның Бас директоры Қадыр Тоқтамысұлы Омаровтың туғанына 75 жыл (1948)
30 сәуір	Глубокое ауданының тумасы, Өскемен педагогикалық

	институтының тұңғыш ректоры, Қазақ ССР Жоғарғы мектебінің еңбек сіңірген қызметкері, ҰОС қатысушы ШҚМУ-дың құрметті профессоры Юмаш Кәрімұлы Увалиевтің туғанына 100 жыл (1923-2008)
сәуір	Өскемен қаласында Үлбі және Октябрь аудандарының құрылғанына 50 жыл (1973)
	Мамыр
2 мамыр	Ұлан ауданының тумасы, тілтанушы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚазССР ҒА мүше-корреспонденті Кәкен Ахановтың туғанына 95 жыл (1928-1978)
4 мамыр	Ұлан ауданының тумасы, филология ғылымының докторы, академик Зәки Ахметұлы Ахметовтың туғанына 95 жыл (1928-2002)
5 мамыр	Шемонайха ауданының тумасы, жазушы Анатолий Степанович Ивановтың туғанына 95 жыл (1928–1999)
11 мамыр	Өскемен қаласының тумасы, филология ғылымдарының докторы, С. Аманжолов атындағы ШҚМУ-нің профессоры Вера Андреевна Кудрявцеваның туғанына 70 жыл (1953)
15 мамыр	Зайсанның тумасы, ақын Гүлнар Салықбаеваның туғанына 60 жыл (1963)
25 мамыр	Кеңес Одағының Батыры Юрий Федорович Зарудиннің туғанына 100 жыл (1923)
25 мамыр	Күршім ауданының тумасы, әнші, шәкәрімтанушы, ҚР мәдениет қайраткері, Келденбай Раузаұлы Өлмесековтің туғанына 70 жыл (1953- 2011)
27 мамыр	Шемонайха ауданының тумасы, ақын, суретші Николай Игнатьевич Шушаковтың (1948) туғанына 75 жыл
мамыр	Қорғасын-мырыш комбинатының (қазіргі "Казцинк" ЖШС) ең көне партия және қоғам қайраткері, Өскемен қаласының Құрметті азаматы Додин Давид Наумовичтің (1898-2011) туғанына 125 жыл

	Маусым
3 маусым	Өскемен су электр станциясының бірегей бір камералы шлюзінің пайдалануға берілгеніне 70 жыл (1953)
8 маусым	«Алтайзолото» кен-байыту комбинатының негізі қаланғанына 90 жыл (1933)
14 маусым	Хайрузов ГЭС-інің іске қосылғанына 95 жыл (1928)
15 маусым	Өскеменде алғашқы өрт сөндіру командасының құрылғанына 170 жыл (1853)
15 маусым	ҰОС қатысушысы, корреспондент, жазушы <u>Петр Макарович Седешевтің</u> туғанына 105 жыл (1918)
17 маусым	Құрылысшы, "Алтайсвинецстрой" тресі басқарушысының орынбасары, Өскемен қаласының Құрметті азаматы <u>Павел Лукич Чижиковтың</u> туғанына 110 жыл (1913)
23 маусым	Кеңес Одағының Батыры <u>Иван Тихонович Гулькиннің</u> туғанына 100 жыл (1923-1945)
25 маусым	Қоғам және мемлекет қайраткері, Аягөз ауданының тумасы бұрынғы Семей облысының бірінші хатшысы <u>Кешірім Бозтаевтың</u> туғанына 90 жыл (1933-1999)
	Шілде
1 шілде	Өскемен қаласының Құрметті азаматы <u>Зәкәрия Джексеневич Джексеневтің</u> туғанына 110 жыл (1913-2005)
10 шілде	Зайсан ауданының тумасы, Семей медициналық Университетінің профессоры, 117-ден астам ғылыми-зерттеу еңбегінің авторы Ахметқали Зайнолдаұлы Дюсуповтың туғанына 75 жыл (1948)
12 шілде	Кеңес Одағының Батыры <u>Павел Тимофеевич Брилиннің</u> туғанына 110 жыл (1913-1969)
23 шілде	Тарбағатай ауданының тумасы, Семей, Өскемен қалаларының бұрынғы әкімі, Тарбағатай ауданының, Өскемен қаласының Құрметті азаматы <u>Амангелді</u>

	<u>Қажыбаевтың</u> туғанына 80 жыл (1943-2021)
	Тамыз
5 тамыз	Семей шаһарының ірге тасы қаланғанына 305 жыл (1718)
12 тамыз	Алаш ұлт-азаттық қозғалысының қайраткері, Алаш-Орда үкіметінің мүшесі, Зайсан уезінің Нарын болысының тумасы (қазіргі Шығыс Қазақстан облысы Тарбағатай ауданы) <u>Отыншы Әлжановтың</u> туғанына 150 жыл (1873-1918)
15 тамыз	Кеңес Одағының Батыры <u>Михаил Михайлович Медведетің</u> туғанына 100 жыл (1923-1977)
15 тамыз	Кеңес Одағының Батыры <u>Матвей Кузьмич Меркуловтың</u> туғанына 105 жыл (1918-1990)
16 тамыз	Алтай өлкесін зерттеуші <u>Петр Александров Чихачевтың</u> туғанына 215 жыл (1808-1890)
25 тамыз	Ұлы Отан соғысының қатысушысы (1941-1945), ғалым-тарихшы, зерттеуші, өлкетанушы Андрей Викторович Потаповтың туғанына 100 жыл (1923-1987)
	Қыркүйек
2 қыркүйек	Қатонқарағай ауданының тумасы, ҰОС қатысушы, Социалистік Еңбек Ері, қоғам қайраткері <u>Бошай Кітапбаевтың</u> туғанына 100 жыл (1923-2015)
13 қыркүйек	Жазушы <u>Николай Андреевич Горбачевтің</u> туғанына 100 жыл (1923-2000)
13 қыркүйек	Кеңес Одағының Батыры <u>Виктор Васильевич Бүторинның</u> туғанына 125 жыл (1898)
13 қыркүйек	Өлке зерттеушісі <u>Илья Сергеевич Зыряновтың</u> туғанына 110 жыл (1913-2007)
18 қыркүйек	Совет Одағының батыры <u>Михаил Терентьевич Хариннің</u> туғанына 100 жыл (1923-1991)
24 қыркүйек	Зайсан ауданының тумасы, айтыскер ақын, <u>Серік</u>

	<u>Құсанбаевтың</u> туғанына 60 жыл (1963)
27 қыркүйек	Өскемен сыра зауытының іске қосылғанына 90 жыл (1933)
28 қыркүйек	Қатонқарағай ауданының тумасы, жазушы, <u>Оралхан Бөкейдің</u> туғанына 80 жыл (1943-1993)
28 қыркүйек (10 қазан)	Алтай зерттеушісі <u>Владимир Афанасьевич Обручевтің</u> туғанына 160 жыл (1863-1956)
қыркүйек	Д. Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан <u>Мемлекеттік Техникалық университетінің</u> (бұрынғы Өскемен құрылыс жол институты) ашылғанына 65 жыл (1958)
қыркүйек	Өскемендегі экономика және қаржы колледжінің (бұрынғы кооператив техникумы) ашылғанына 80 жыл (1943)
	Қазан
1 қазан	«Алаш» ұлт-азаттық қозғалысының мүшесі, Алашорда Үкіметі төрағасының орынбасары, Семей облысының (қазіргі Шығыс Қазақстан облысы) тумасы <u>Халел Ахметжанұлы Ғаббасовтың</u> туғанына 135 жыл (1888-1931)
8 қазан	Кеңес Одағының Батыры <u>Петр Филипович Железняковтың</u> туғанына 105 жыл (1918-1951)
11 қазан	Күршім өңірінің тумасы, мәдениеттанушы-ғалым, сыншы, философия ғылымдарының докторы, Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген өнер қайраткері, <u>Сәбетқазы Нұржақияұлы Ақатаевтың</u> туғанына 85 жыл (1938-2003)
12 қазан	Күршім ауданының тумасы, жазушы, <u>Жүніс Ақатайұлы Ыбыраевтың</u> туғанына 95 жыл (1928-2002)
18 қазан	Ұлан ауданының тумасы, бокстан СССР спорт шебері, ҚР кикбоксинтан еңбек сіңірген шебері, үш мәрте Европа чемпионы, көптеген халықаралық, республикалық кубоктердің жеңімпазы <u>Ержан Шегеновтың</u> туғанына 55 жыл (1968)

20 қазан	Катонқарағай ауданының тумасы, ҚР жазушылар Одағының мүшесі, ақын Қатонқарағай ауданының Құрметті азаматы <u>Төлеген Рахымжанұлының</u> туғанына 85 жыл (1938-2010)
23 қазан	Совет Одағының батыры <u>Вениамин Михайлович Милецкийдің</u> туғанына 105 жыл (1918-?)
25 қазан	Шемонаиха ауданының тумасы, екі дүркін Олимпиада чемпионы, төрт дүркін әлем чемпионы, әлем чемпионаттарының он екі дүркін жеңімпазы Яков Ануфриевич Рыльскийдің туғанына 95 жыл (1928-1999)
26 қазан - қараша)	Мемлекет қайраткері, үш мәрте Социалистік Еңбек Ері, екі мәрте Сталин сыйлығының лауреаты, машина жасау министрі, СССР Жоғарғы Кеңесінің Шығыс Қазақстан облысынан депутаты, Өскемен қаласының Құрметті азаматы <u>Ефим Павлович Славскийдің</u> туғанына 125 жыл (1898-1991)
29 қазан	Лениногор қаласының тумасы, Риддер қаласының Құрметті азаматы, Қазақ ССР халық ағарту ісінің үздігі, өлкетанушы <u>Прасковья Семеновна Тихоновскаяның</u> туғанына 105 жыл (1918)
30 қазан	Суретші, СССР, ҚР Суретшілер Одағының мүшесі, Д. Серікбаев атындағы ШҚТУ-нің оқытушысы <u>Сергей Петрович Шупляктың</u> туғанына 70 жыл (1953)
31 қазан	Шығыс Қазақстан мемлекеттік университетінің профессоры. Қазақ КСР Халық ағарту ісінің үздігі. Қазақстан Республикасының Білім беру ісінің Құрметті қызметкері <u>Владимир Филиппович Минаевтың</u> туғанына 85 жыл (1938-2016)
	Қараша
4 қараша	«Шығыс машина жасау зауыты» АҚ-ның алғашқы болат құймасын шығарғанына 65 жыл (1958)
23 қараша	Шемонаиха ауданының тумасы, Олимпиада чемпионы, екі дүркін әлем және Еуропа чемпионы, спортшы Надежда Викторовна Торлопованың туғанына 45 жыл (1978)
қараша	Осыдан 60 жыл бұрын Париждегі ең ірі француздық «Галлимар» баспасынан Мұхтар Әуезовтің <u>«Абай жолы»</u> эпопеясының «Абайдың жастық шағы» деп аталатын

	бірінші кітабы А. Витенің аудармасымен жарық көрді. Бұл басылымның алғы сөзін Луи Арагон жазған.
	Желтоқсан
10 желтоқсан	Кеңес Одағының батыры, Өскемен қаласының Құрметті азаматы Петр Иванович Логвиннің туғанына 105 жыл (1918-1995)
10 желтоқсан	Марқакөл ауданының тумасы, ақын Мұрат Тастағановтың туғанына 70 жыл (1953)
15 желтоқсан	Тарбағатай ауданының тумасы, актер, режиссер, сценарист Сахан Долдыұлы Әкелевтің туғанына 65 жыл (1958-2021)
20 желтоқсан	Кеңес Одағының Батыры Өскемен қаласының құрметті азаматы Федор Савинович Кокориннің туғанына 105 жыл (1918–1997)
23 желтоқсан	Зайсан ауданының тумасы, жазушы Уақап Қыдырханұлының туғанына 90 жыл (1933)
24 желтоқсан	Кеңес Одағының Батыры Сергей Алексеевич Елистратовтың туғанына 100 жыл (1923-1947)
27 желтоқсан	Ғалым, түркітанушы Сәрсен Аманжолұлы Аманжоловтың туғанына 120 жыл (1903-1958)
30 желтоқсан	Кеңес Одағының батыры Иван Васильевич Косенковтың туғанына 100 жыл (1923-2015)
Айы, күні белгісіз аталып өтілетін даталар (тура хронология)	
50 жыл	Өскемендегі Орталық әмбебап дүкеннің ашылғанына (1973)
55 жыл	Шығыс Қазақстан облыстық сәулет-этнографиялық, табиғи-ландшафттық мұражай-қорығының ашылғанына (1968)
65 жыл	Шығыс Қазақстан облыстық мемлекеттік филармониясының ашылғанына (1958)

65 жыл	Катонқарағай (бұрынғы Большенарым) ауданы Новая Хайрузовка ауылының іргесі қаланғанына (1958)
70 жыл	Өскемен қаласы Ертіс өзеніндегі теміржол көпірінің іске қосылғанына (1953)
80 жыл	Өскемен қаласындағы № 1 балалар музыкалық мектебінің ашылғанына (1943)
85 жыл	Лениногор қаласының (қазіргі Риддер) тумасы, суретші, СССР Суретшілер Одағының мүшесі,(1975) Абельден Ганиевич Сапуговтың туғанына (1938)
100 жыл	Кеңес Одағының Батыры <u>Дмитрий Тимофеевич Камоликовтың</u> туғанына (1923-1977)
100 жыл	Кеңес Одағының Батыры <u>Федор Михайлович Мехниннің</u> туғанына (1923-1944)
105 жыл	«Усть-Каменогорская жизнь» (1918) газетінің алғашқы санының шыққанына
110 жыл	Зайсан қаласындағы М. Әуезов атындағы мектептің ашылғанына (1913)
110 жыл	Бұрын Семей қаласында тұңғыш футбол командалары «Олимп», «Ласточка», «Орлята», «Ярыш» құрылды (1913)
110 жыл	Кеңес Одағының Батыры <u>Николай Иванович Казаченконың</u> туғанына (1913-1944)
110 жыл	Шығыс Қазақстан облыстық Жамбыл атын. Драма театрының әртісі, Қазақ ССР-нің еңбек сіңірген әртісі Виктор Иванович Красинский-Крупенниковтың туғанына (1913)
120 жыл	Ақын, жазушы, журналист, «Звено Алтая» әдеби бірлестігінің жетекшісі (1924-1928) <u>Михаил Федорович Иванусьев-Алтайскийдің</u> туғанына (1903-1937)
125 жыл	Кеңес Одағының Батыры <u>Андрей Александрович Васильевтің</u> туғанына (1898-1945)
135 жыл	Өңдеу өнекәсібінің майталманы, Красин атындағы май

	зауытының директоры (1937-1958 жж), Өскемен қаласының Құрметті азаматы Иван Иванович Захаренконың (1888-1975) туғанына
145 жыл	Ғалым-астроном, күн құрылғыларын ойлап тапқан өнертапқыш, СССР гелиотехникасының пионері, 1921-1934жылдары Зайсан қаласында педагог болып қызмет істеген Владимир Николаевич Бухманның туғанына (1878-1962)
150 жыл	Зайсан ауданында Кендірлік селосының құрылғанына (1873)
155 жыл	Абай мұрасын тұңғыш бастырушы Құнанбаев Кәкітай Ысқақұлының туғанына (1868-1915)
Мерейгер кітаптар	
110 жыл	Ағартушы-педагог Спандияр Көбеевтің « Қалың мал » романы басылып шықты (1913 жылы)
110 жыл	Ақын Мағжан Жұмабайұлының « Шолпан » жыр жинағы баспа жүзін көрді
120 жыл	Молданияз Бекимовтің аудармасымен Пушкиннің « Капитан қызы » романы қазақ тілінде шықты